

Posudek vedoucího na magisterskou práci Barbory Serbusové: Vývoj úrovně rozvodovosti v České republice a Francii v kontextu legislativních změn

Předkládaná magisterská práce Barbory Serbusové v rozsahu 73 stran plus přílohy porovnává rozvodovost České republiky a Francie, dvou zemí, které měly odlišné trendy rozvodovosti a dnes se nacházejí na přibližně stejné úrovni. Je proto zajímavé se podívat hlouběji do jaké míry byla výše a struktura rozvodovosti ovlivněna legislativními změnami v jedné či druhé zemi a zda stejná úroveň znamená i stejnou strukturu. Autorka správně začíná teoretickými východisky a legislativními kontexty, za kterými pak následuje analytická část. Kapitola 2 je věnovaná historickému vývoji manželské jurisdikce, kde je cenná kapitola 2.2 věnovaná vývoji příslušné legislativy na území českých zemí a to již od středověku. Specificky a podrobněji je pak problematice právních úprav rozvodu po druhé světové válce v České republice a Francii věnována třetí kapitola.

Čtvrtá a pátá kapitola jsou stěžejní, neboť jsou zaměřeny na analýzu vlastního vývoje rozvodovosti a postojů obyvatelstva k institutu rozvodu. Porovnání ukazatelů obou zemí dobře ilustruje rozdílnost situací ve Francii a komunistickém Československu (zde konkrétně na území České republiky), kdy úroveň rozvodovosti byla v tomto období ve Francii výrazně nižší. Nicméně počátkem padesátých let a v současnosti mají obě země téměř stejné hodnoty úhrnné rozvodovosti. Nezanedbatelným důsledkem rozvodovosti je dopad rozvodu na rodinu a to zejména na děti. Autorka proto správně zařadila stat' věnovanou rozvodovosti podle počtu dětí a neúplným rodinám. Mimo tradičně používaného transversálního přístupu je zde přidán longitudinální pohled a analýza rozvodovosti několika vybraných sňatkových kohort. Tato pasáž zřetelně dokumentuje rychlejší „nástup“ (po kratší délce manželství) rozvodovosti v České republice oproti Francii a změnu tohoto typu chování u nejmladších sňatkových kohort v České republice, kde k nárůstu rozvodovosti přispívá i rozpad rozvodem déle trvajících manželství. Komparace postojů obyvatel obou zemí na základě šetření ISSP včetně typologie profilu respondentů na otázku zda rozvod je zpravidla nejlepším řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy, představuje přidanou hodnotu ke klasické demografické analýze rozvodovosti.

Hodnotíme-li předloženou diplomovou práci Barbory Serbusové jako celek lze říci, že naplnila vytčené téma, porovnání rozvodovosti České republiky a Francie. Autorka zde představila nejen demografický úhel pohledu, ale také legislativní kontext a sociologický pohled šetření postojů k fenoménu rozvodovosti. Práce je přehledná, vyvážená a dobře napsaná. Lze ji vytknout pouze několik drobností: ve třetí kapitole působí poněkud asymetricky, že je uvedena tabulka vývoje počtu rozvodů za Francii (tabulka 2) a nikoliv tabulka stejného typu za Českou republiku, v tabulkách 4 a 5 věnovaných délce manželství mělo být uvedeno, že se jedná o údaje v procentech a stačilo by jedno desetinné místo, na obr.2 mohla být vysvětlivka zda se jedná o průměr v daném intervalu nebo o hodnotu upravenou na pětiletý rozměr, v obr.7 by bylo lepší jiné barevné rozlišení, stejně tak v obr.8 místo šrafury použít barvu. Přes tyto výtky lze diplomovou práci označit jako velmi kvalitní, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 18.9.2009

Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.
Katedra demografie a geodemografie